

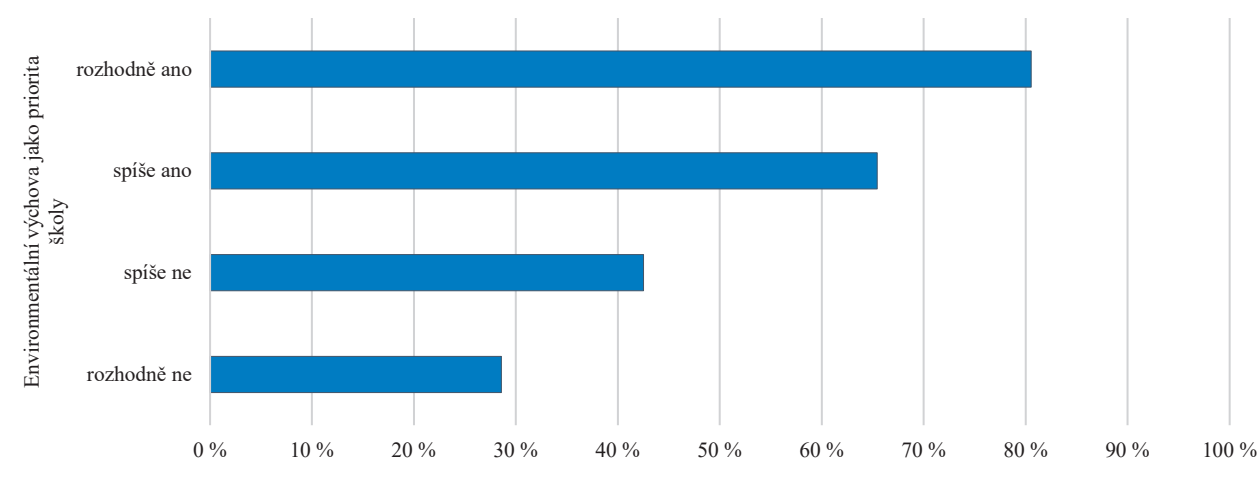
3 ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA – PODMÍNKY A PRŮBĚH VZDĚLÁVÁNÍ

Záměrem této kapitoly je zhodnotit podmínky a průběh vzdělávání v tématech souvisejících s environmentální výchovou v základních školách.

3.1 Podmínky vzdělávání

Postoj škol k environmentální výchově jako prioritě školy vyjádřený ze strany odpovídajících učitelů je různý – téměř pětina dotázaných učitelů environmentální výchovu za prioritu školy rozhodně považuje, téměř polovina jen částečně a více než třetina učitelů spíše či rozhodně s takovým významem nesouhlasí. Pozorovat lze přitom existenci očekávaného vztahu mezi vnímáním environmentální výchovy jako priority školy na jedné straně a zpracováním dlouhodobého plánu (strategie) environmentální výchovy na straně druhé (viz graf č. 1). V tomto ohledu je potřeba zdůraznit, že zpracování plánu (strategie) environmentální výchovy je dobrovolné, a jak ukazuje graf č. 1, činí tak především ty školy, které se v této oblasti chtějí profilovat. Uveďme však, že podstata strategického plánování logicky nespočívá ve vytvoření formalizovaného plánu (strategie), který navíc může být jen de facto nefunkčním dokumentem, ale v nalezení sdílené představy školy o jejím dalším směřování v oblasti environmentální výchovy žáků a realizaci opatření, které takovou představu naplňují. Právě takový přístup je bezpochyby přínosný i pro školy, které environmentální výchovu nepovažují za svou prioritu, přičemž zároveň nevyžaduje zpracování formalizovaného dokumentu v jakékoliv podobě. Doplňme, že téměř na všech školách je vnímána podpora environmentální výchovy ze strany vedení školy.

GRAF 1 | Školy se zpracováním dlouhodobým plánem (strategií) environmentální výchovy a environmentální výchova jako priorita školy (podíl škol podle odpovědí učitelů)

3.1.1 Personální podmínky

Ve třech čtvrtinách hodnocených škol je environmentální výchova organizačně zajišťována (např. koordinace činností, konzultace a metodická pomoc, iniciace spolupráce) koordinátory environmentální výchovy, přičemž polovina z nich také absolvovala specializační studium pro tuto pozici. I v tomto případě jde o dobrovolnou aktivitu školy, která může, ale v případě jen formálního zřízení také nemusí vést ke koordinovanější realizaci environmentální výchovy. V tomto kontextu je vhodné zachovat dobrovolný charakter takové pozice v návaznosti na vnitřní podmínky každé školy. Méně častou praxí hodnocených škol je existence funkčního týmu pedagogů, kteří by společně plánovali a realizovali environmentální výchovu – existence takového týmu byla zjištěna na přibližně polovině hodnocených škol. Podpora environmentální výchovy ze strany vedení školy se projevuje v podpoře účasti pedagogů na dalším vzdělávání pedagogických pracovníků (dále i „DVPP“) se zaměřením právě na témata environmentální výchovy.

3.1.2 Prostorové a materiální podmínky

Pro vzdělávání žáků v tématech souvisejících s environmentální výchovou jsou významné příležitosti utvářeny možností využívat za tímto účelem zahrady či přírodní učebnu školy, která žákům umožňuje nejen zprostředkované učení, ale také učení prostřednictvím vlastního zážitku či zkušenosti. Mezi hodnocenými školami mají možnost využít pro